Стопами Відьмака: Роберт Курвіц

Замітка на "Читомо" від 29.05.2020. На жаль, я тоді не вгадав переможця…

Найпотужніший книжковий ринок — це, безумовно, англомовний ринок. Пробитися туди — мрія кожного регіонального автора, адже за ним спостерігають видавці всіх країн світу. І якщо Вас переклали на англійську, то запевне згодом перекладуть і на інші мови. На жаль, сам англомовний світ не такий пильний до іномовців. Тож талантам зі сходу доводиться сяяти вдвічі яскравіше, або вдаватися до хитрощі...

Так уже склалося, що шлях на Захід письменникам Східної Європи торують відеоігри (хай пробачать мені поляки й естонці означення «Східна», бо кращої назви для колишнього Соцтабору я не зміг підібрати). Як би не заперечував пан Анджей Сапковський, та саме ігри зробили його письменником міжнародної величини — у цій суперечці я повністю на боці добродія Дмитра Глуховського. Ігри, що йшли попереду першотворів, не просто готували фанатську базу — вони найперш інформували про існування таких книжок і авторів. Нам, українцям, важко зрозуміти наскільки це важливий аспект, оскільки для нас польський та російський книжкові ринки ніколи не були Terra incognita. Однак наш позір не надто ширший, чому частково присвячений цей допис.

Я недарма згадав естонців. У кінці минулого року вийшла естонська рольова відеогра «Disco Elysium». Унікальна детективна ролівка без боївки і з ухилом у діалоги вже отримала високі нагороди за найкращу оповідь: «The Game Award» 2019-го і «New York Game Award» 2020-го року. Її сценариста — естонського карела Роберта Курвіца — номінували на славнозвісну «Неб'юлу» у категорії «найкращий відеоігровий сценарій». Нагородження премією відбудеться цьогоріч 30 травня, і свідомий біографії автора я не маю сумніву, що саме він дістане нагороду.

На жаль, культурний простір батьківщини цього потомственого митця доволі герметичний. Тож український читач і навіть глядач досі не чули про Роберта Курвіца. А між тим кінострічка за його сценарієм представляла Естонію на 86-ому «Оскарі». Мова про фільм режисера Вейко Оунпу «Free Range» (себто «Привілля»), котрий потіснив українське «Плем'я» на 21-му Палицькому фестивалі європейського кіно: звання найкращого фільму розділили на двох. Хоч Естонія, як і Україна, колишня частина Радянського Союзу, у контексті сучасної культури ми опинились у цю мить не ближчими, ніж Португалія до Польщі в день виходу першої гри «The Witcher». Адже грі «Disco Elysium» передувала книга...

Роберт Курвіц, син митця Рауля Курвіца (художника, архітектора і музиканта), як і батько, встиг спробувати себе у різних мистецтвах. У 2001 році юнак 1984 року народження стає піснярем і виконавцем рок-гурту «Ultramelanhool». Гурт, що виконував прогрок, випустив два альбоми: «Must apelsin» («Чорний апельсин») у 2004-му і «Materjal» («Матеріал») у 2008-му році. Щоправда другий альбом був записаний за власний кошт і викладений в Інтернет. Третій же альбом під назвою «Fantastika» («Фантастика»), анонсований у 2011-му, взагалі не побачив світ. Однак не надто вдалий початок не згасив творчий запал Курвіца-молодшого. У 2011-му році син і батько разом створили альбом «Forbidden to sing» («Заборонене до співу»), котрий отримав щорічну премію Естонського культурного фонду.

Музикант Роберт влився в таллінські кола дадаїстів-флюксусівців, познайомився з молодим художником Олександром Ростовим і досвідченим письменником Кауром Кендером. Ростов і Курвіц зійшлися у середині 2000-х на підставі спільної любові до настільних рольовок. Саме в ігрових партіях народився незвичайний паропанк-всесвіт, що пізніше втілився в книжці і відеогрі. Удвох вони засіли за створення роману: Роберт писав текст, Олександр малював ілюстрації. На створення книжки пішло аж 5 років. Нарешті в 2013 році за підтримки Кендера було видано фантастичний детектив «Свята і страшна пахощ» («Püha ja õudne lõhn»).

Книжка була названа естонськими критиками однією з найзначніших літературних подій останнього десятиліття і порятунком естонської прози після «пропащих нульових».

> *«Текст має здатність створювати приголомшливі асоціації – в голову приходять Маргарита Шагінян, Азімов, Стругацькі, Муракамі, а також Ільф і Петров і новий скандинавський кримінальний роман»*

— описував «Пахощ» відомий критик Прійт Хобемягі.

У свою чергу фантаст Як Томберг теоретизував на підставі книги:

> *«З літературно-теоретичної точки зору роману „Свята і страшна пахощ“ вдається динамічно використовувати дві жанрові тенденції, досі далекі одна від одної у загальноприйнятій системі жанрів: реалістичність і фантастичність. А надто йому вдається зобразити споконвічну внутрішню спільність цих тенденцій, і таким чином він є „нашим особистим невеличким доказом“ того, що світова література початку XXI століття в традиційному розумінні це втілення різних проявів нового продуктивного реалізму»*

(дуже сподіваюся, що машинний переклад не надто спотворює сенс).

Було продано тисячу примірників роману — блискучий результат, враховуючи розмір країни. Однак Курвіц сприйняв такі продажі за провал і пішов у запій. Почасти він правий: виторг був негідний п'яти років праці; внутрішній ринок Естонії банально замалий, а всю згадану похвалу не почули за межами країни, тож іншомовних видань не намічалося.

Можливо, якби естонський карел Роберт Курвіц знав російську, то вчинив би, як колись зробило чимало українських фантастів, — видався б у Росії, власноруч переклавши твір. Одначе він не знає російської, а старий друг Кендер доречно порадив:

> *«Мої діти кажуть мені: „Досить писати книжки! Книжки вже ніхто не читає! Тобі треба податися у відеоігри“».*

І Курвіц з Ростовим подалися у відеоігри. Вони проторували собі шлях на Захід грою у тому ж всесвіті, що і роман. І тепер, після успіху гри, готуються до видання англійський та російській переклади книжки, які відповідно дістануть назви «Sacred and Terrible Air» і «Святой и страшный аромат». Тим часом для українців сучасна естонська жанрова література лишається у сліпій плямі. Принаймні поки не прогримить успіх англійського видання.

Іронічно, що сам раніше ізольований автор вірить у єдність післярадянського простору:

> *«Особисто я себе вважаю дитиною Радянського Союзу. Я народився в СРСР, це в моєму свідоцтві про народження. Я завжди відчував себе частиною великої геополітичної формації,*

відчував, що я частина (не в сучасному націоналістичному сенсі, а у великому геополітичному сенсі) дещо навіженого месіанізму, у котрий слов'янська цивілізація часом впадає. Це річ, яку я поділяю. В моїх амбіціях побачити себе в одному ряду з Братами Стругацькими або російськими футуристами початку XX сторіччя».

Окрім Жадана 2: Рука сама рубанула повітря!

Пішла з життя письменниця Ірина Глєбова

Не було жодного українського некролога: ані від літературних порталів, ані від регіональних журналістів, ані від рідного обласного осередку НСПУ, — і якби не моя випадкова цікавість, гадаю, ніхто б в Україні не дізнався, що 26 лютого 2025 року померла харківська письменниця Ірина Глєбова (у дівоцтві Полякова). Про смерть письменниці повідомила адміністрація Єфремовського муніципального округу…

Заводчанка Ірина Полякова починала як типова пролетарська поетеса: спершу пару років працювала в інструментальному цеху Харківського Тракторного Заводу, потім у заводській газеті “Темп”, відвідувала заводську літературну студію (так, колись і таке було) під кураторством поета Григорія Гельфандбейна. Ймовірно, саме там, на студії, вона зійшлася зі своїм чоловіком — поетом-ковалем Володимиром Глєбовим.

Здавалося, у 1970-ті зірка поетки Полякової стрімко зійшла, зокрема Ірина стала наймолодшим членом Спілки письменників СРСР, однак тепер пам’ятаємо її зовсім не як радянського поета. У Буремні 90-ті Глєбова перемкнулась із поезії на відносно прибуткову прозу детективного жанру. Задовго до Кокотюхи вона взялася писати про харківського сищика останніх років царату. Проте пригоди українця Вікентія Петрусенка не змогли потіснити на російському ринку притичини Ераста Фандоріна пера грузина Акуніна-Чхартішвілі.

На відміну від харківського поета-рашиста Станіслава Мінакова, російськомовна Ірина Глєбова лишалась у рідному Харкові і після двох Майданів. Протягом багатьох років вона брала активну участь у діяльності Харківського осередку Національної спілки письменників України. Наприклад, була дотичною до молодіжного альманаху “Левада”. Але, схоже, не оминуло і її “харківське прокляття”, суть якого — тезки і русофільство.

Ірина Глєбова була не тільки членом НСПУ, але й членом Спілки письменників Росії, причім мала в Росії молодшу колегу-тезка, також члена російської спілки. Однак саме наша Ірина Глєбова померла в містечку Єфремові — у місці, де зростав колись її чоловік; у містечку під Тулою.

Знаний коваль й маловідомий іронічний поет Володимир Глєбов, хоча й уродженець Закарпаття, але через мандрівного батька-військового провів дитинство в Архангельській та Тульській областях Радянської Росії. У Харкові Володимир опинився в далеких 1970-их і, як вдалося мені встановити, абсолютно точно мешкав тут по 2021-ий рік. Тож доводиться виснувати, що подружжя тікало з обложеного міста назустріч ворогові. А з огляду на декларовану колись життєву позицію Ірини слід виснувати, що такий кінець біографії — закономірний.

Ірина Глєбова, «Не дисиденти, боронь Боже! (Моя життєва позиція)»

> *Двадцять років нові ідеологи нової держави, нового соціального ладу та нового національного мислення втовкмачують нам у голови, що ми – бидло. Ми, це ті, чиї діди – напівграмотні чи зовсім неписьменні червоноармійці від сохи чи з фабричних бараків – робили революцію. Чиї батьки-робфаківці п'ять років в окопах Великої Вітчизняної війни захищали Батьківщину та світову цивілізацію. […] ми бидло, бо співали «неправильні» пісні в піонерських таборах, ходили на «комуністичні» демонстрації, працювали «за копійки», брали від влади «подачки» у вигляді безкоштовного навчання, безкоштовного лікування, і почувалися щасливими. […]*
> *[…] я від початку була серед небагатьох, хто розумів, що відбувається. Не уявляючи до кінця результат, усе ж таки відчувала — йде страшна навала. Коли в середині вісімдесятих років з'явився Горбачов зі своїм «прискоренням», «новим мисленням» та «Перебудовою», я одразу сказала одному своєму колезі-письменнику: «Звідки він узявся на нашу голову?!» — і почула у відповідь здивоване: «Та що ти, це геній, це ж месія! Він нас усіх врятує!»*
> *[…] Ось це [прим.: рядок із поезії Діани Кан]: «Ми не дисиденти і не демократи, Ми – діти робітників і онуки селян» – спалахнуло гарячим жаром у грудях. Я повторила це вголос, і рука сама рубанула повітря! І сльози виступили на очах, сльози радості та гордості. Так, не демократи — слава Богу! Не дисиденти — боронь Боже! Діти робітників та онуки селян — як це прекрасно!*

[Цитата у моєму перекладі з російської].

Дещо про харківську книгарню “Є”

На завершення принагідно процитую спогади Ірини про особливість розташування у Харкові славнозвісної книгарні “Є”.

Місце, де знаходиться книгарня, мені добре відоме – втім, як і багатьом харків'янам. Довгі роки тут працював ресторан “Люкс”. Я його пам’ятаю тому, що там можна було побачити одну з перших робіт майстерні художнього кування «Лєвша», яку в 90-ті роки створив Володимир Глєбов: гарні ковані вхідні двері. Але не лише тому. Було на Сумській два місця, особливо вподобані письменниками: кафе-автомат (“Кулемет”, як ми говорили) та ресторан “Люкс”. У “Кулемет” забігали постійно – там було простіше, дешевше.

А якщо ставався гонорар, та ще за видану книжку, – це, звичайно, вже був “Люкс”! Гонорари, і пристойні, ми отримували за публікації в газетах, журналах, за виступи на радіо або ТБ. А згадувати гонорари за книжки можна тільки з ностальгічним зітханням: навіть за тоненьку книжечку поезій, видану в харківському «Прапорі», можна було безбідно жити цілий рік… Тож у “Люкс” заглядали. Разів зо два і мені довелося там бути…

І тепер на тому самому місці є можливість знову збиратися письменникам. Це символічно. І дуже добре, що не за хмільним столом, а за філіжанкою кави, за розмовою чи навіть дискусією про творчість.

Ірина Глєбова, «Добре, що вибір „Є“» [Цитата у моєму перекладі з російської].

Ранній Сапковський

Чи знали ви, що Сапковський писав оповідання і до "Відьмка"? Тепер ті оповідання майже не перевидають і не перекладають, оскільки автор невисокої думки про свою ранню творчість. Однак, як на мене, старі нефантастичні тексти пана Анджея так само є взірцем майстерного володіння словом, як і пізніше фентезі. Тому радий, що український читач зможе ознайомитись із **рибальським оповіданням "Сталеголова"** у свіжому номері журналу "Всесвіт" (№1-4, 2024). Про рибальство "батько Відьмака" писав із великою любов'ю і не меншим знанням справи. Упевнився у тому, коли мав честь перекладати цю оповідку.

Як придбати фізичний або електронний примірник журналу, узнавайте в редакції. Вартість свіжого номера – 250 ₴ .

Update 1: Виявив, що оповідання опублікували без фіналу: десь 2/3 чи 3/4. Побалакав щодо цього: була технічна помилка, обіцяли повторну публікацію.

Update 2: Публікацію повторили у №5-8, 2024. Цього разу мусить бути повний текст.

Update 3: Тільки зараз примітив, що в останній номер “Всесвіту” ввійшов також мій переклад етнографічної статті академіка Іванова. На жаль, вимушено неповний текст: лише про явища природи – без вірувань, стосовних тварин і рослин.

Переклади на українську на громадських засадах

Текстологічна група “Сократ”, яка з 2016 року працює на громадських засадах над українськими перекладами науково-теоретичної класики, запрошує до співпраці. Зацікавленим писати на адресу sokrat2031@gmail.com

Група працює над перекладом творів мислителів київської школи філософії, у витоків якої стояли філософи Марія Злотіна, Павло Копнін і педагог Сава Чавдаров. Принципова відмінність київської школи філософії від інших філософських шкіл світу — це Сократівський метод набуття знань, спінозізм в його класичному розумінні і гуртки філософської самоосвіти.

Ось список авторів і деяких із творів Київської школи філософії, як вже перекладених, так і які необхідно перекласти.

1. Марія Злотіна «Діалектика. Всезагальні закони розвитку і принцип відображення» — переклад зроблено.
2. Анатолій Канарський «Діалектика естетичного процесу. Книга 1. Діалектика естетичного як теорія чуттєвого пізнання» — переклад зроблено.
3. Анатолій Канарський «Діалектика естетичного процесу. Книга 2. Генеза чуттєвої культури» — переклад зроблено.
4. Анатолій Канарський «Діалектика естетичного процесу. Книга 3. Категорії естетики. Вибрані твори» — переклад зроблено.
5. Валерій Босенко «До питання про діалектику взаємовідношення "вибуху" і "стрибка" в процесі руху» — оригінал українською мовою.
6. Валерій Босенко «Виховати вихователя» — переклад зроблено.
7. Валерій Босенко «Всезагальна теорія розвитку» — переклад зроблено.
8. Валерій Босенко «Діалектика мстить за зневагу до неї» — переклад зроблено.
9. Валерій Босенко «Роздуми з приводу і по суті» — переклад зроблено.
10. Володимир Шинкарук «Логика, диалектика и теория познания Гегеля» (1964) — переклад у роботі.
11. Володимир Шинкарук «Единство диалектики, логики и теории познания» (1977) — необхідно перекласти.
12. Володимир Шинкарук «Гуманизм диалектико-материалистического мировоззрения» (1984, в соавт. с А. И. Яценко) — необхідно перекласти.
13. Павло Копнін «Введение в марксистскую гносеологию» (1966) — необхідно перекласти.
14. Павло Копнін «Философские идеи В. И. Ленина и логика» (1969) — необхідно перекласти.
15. Павло Копнін «Диалектика как логика и теория познания» (1973) — необхідно перекласти.
16. Сава Чавдаров «Педагогічні Ідеї Тараса Григоровича Шевченка» — оригінал українською мовою.
17. Вадим Іванов «Людська діяльність-пізнання-мистетство» — переклад у роботі.
18. Ігор Бичко «Познание и свобода». — М., 1969. (закорд. переклади: Прага, 1972, Уругвай, 1973) — необхідно перекласти.
19. Олег Кедровський «Методи побудови теоретичних систем знання: діалог філософа і

математика» — переклад зроблено.

20. Володимир Возняк «Співвідношення розсудку і розуму як філософсько-педагогічна проблема» (2008 р.) — оригінал українською мовою.
21. Юрій Кушаков «Историко-философская концепция Л. Фейербаха: Теория, методология, конкретные результаты» — необхідно перекласти.

“Переступи” — антологія сучасної прози

Курси “ЛітОсвіти” вирішили видати збірку творів своїх випускників. Видання сформовано через конкурсний добір, тому містить виключно якісну прозу. Зокрема там відсутня моя писанина, зате є тексти 20-ти достойників, присутність у яких таланту гарантує конкурсне журі у складі Ростислава Семкова, Ганни Улюри та Богдани Романцової.

Укладачі обіцяють читачеві зухвалу прозу, яка переступає певні межі й правила. Звідти й назва.

Тепер трохи про дібраних письменників.

Валерій Пузік — митець різних профілів: письменник, художник, режисер. Написав книжки «З любов’ю — тато!», «Моноліт», «Я бачив його живим, мертвим і знову живим», «Шахта. Ранкове зведення», у співавторстві — «Наші Котики. Бліндаж». Є лауреатом літературних конкурсів, зокрема відзначений «Смолоскипом» і «Гранословом».

Ганна Городецька — письменниця, перекладачка, гід. Є автором книжок «Інклюзія», «Інша Марія», «Господь не любить веганів». Двічі здобувала відзнаку літературного конкурсу видавництва «Смолоскип».

Роман Голубовський — маркетолог і письменник-початківець, засновник сайту сатиричних новин UaReview.

Міла Смолярова — письменниця, автор збірки новел «Перед очима», оповідання «Сонь» (зі збірки «Гарний день, аби жити»), номінант довгого списку Премії Львова — міста літератури ЮНЕСКО.

Сергій Рафальський — прозаїк і поет, відзначений журі конкурсів і премій «Гранослов», «Новела по-українськи», «Кримський інжир», «Смолоскип». Є автор поетичної збірки «Анґст» (увійшла у короткий список конкурсу «Найкращий книжковий дизайн» на «Книжковому Арсеналі») та роману-колажу «Сорокоуст» (увійшов у короткий список Премії Львова — міста літератури ЮНЕСКО).

Таїсія Наконечна — письменниця, перекладачка, видавниця, громадська діячка. Є автором поетичних збірок «Безріччя», «Солов’ї з Шаоліня», «Безріччя 2.0», «Керигма», збірки етюдів «Життя під парасолею», збірки короткої прози «Побачити Париж». Має поки невидані рукописи, котрі відзначило журі конкурсу видавництва «Смолоскип» та які здобули спеціальну відзнаку «Коронації слова».

Павло Матюша — поет, прозаїк, перекладач, фінансист. Є автором роману «Кокліко», поетичної збірки «Париж. Сплін», дитячої книжки «Вієчка», збірки новел «Коло з крапкою». Лауреат літературного конкурсу видавництва «Смолоскип», фігурант довгих списків премії «ЛітАкцент року» і «Еспресо. Вибір читачів».

Марина Манченко — письменниця, чиї оповідання входили до коротких списків конкурсів і друкувались у збірках «Workstory: робота у фокусі літератури» та «Гарний день, аби жити». Є автором роману в новелах «Гіркі апельсини», що ввійшов до короткого списку Книги року

ВВС-2022 і списку найважливіших українських новинок 2022 року за версією PEN Ukraine.

Роман Буданов — прозаїк, сценарист, музикант. Пише містичні оповідання. Друкувався під псевдонімами Батькович та Колган у збірках «12», «Порода. Антологія письменників Донбасу», «Дотик зачаєного жаху», «Агенція “Незалежність”» тощо.

Теа Саніна — письменниця, викладачка, автор науково-популярних статей. Є автором романів про медіацію «Танець дикобразів», «Коли відлітають серпокрильці» та «Мурашині кола».

Віталій Дуленко — письменник і дизайнер, учасник колективних збірок «Дань», «Неопалима Купина», «Тридцять», «Місто спогадів». Є автором містичного трилера «Маяк». Фіналіст Міжнародної літературної премії короткої прози імені Василя Портяка 2022 року.

Ліна Кулик-Вілльямс — письменниця-дебютант, креативний копірайтер.

Яна Сотник — письменниця, перекладачка-синхроністка. Пише казки для дітей та оповідання для дорослих, перекладає книжки. Лауреат ІІІ премії конкурсу видавництва «Смолоскип» 2020 року за збірку оповідань «Ябанджи».

Лідія Рудєва — письменниця, експерт у сфері HR, консультант із питань управління, навчання та розвитку. Пише історії для дітей. Одна з авторів збірки казок «Щастя у віконці».

Мира Бо — письменниця, учасниця різножанрових конкурсів на літературних платформах: переможниця та фіналіст конкурсів короткої прози Open World, Zeitglas, «Читання Молодого Міста» від Lviv City of Literature, а також «Війна сьогодення» від «КМ-Букс» тощо.

Марійка Сівченко — редактор локалізацій настільних ігор, комунікаційний менеджер «Тиктора». Пише оповідання.

Лідія Філяс — письменниця, поетеса, копірайтер, актриса театру, волонтер об'єднання «Небайдужі».

Марія Ложка — письменниця, поетеса, літературний редактор, копірайтер, сценарист реклами та менеджер креативних проектів.

Дарина Михальчук — письменниця, співавтор і співведуча підкасту про літературу «Скісна риска».

Анна Богданова — письменниця-дебютант, перекладачка.

~~Замовити книжку можна за посиланням.~~

Літературне кумівство?

Несподіваний учасник

Оригінально публікація на WordPress від 28.08.2022.

Допіру дізнався, що в оглядову антологію української фантастики “Мова Вавилону” поряд із творами класиків, як-от Гоголь і Франко, та знаних сучасників, як-от Макс Кідрук і Остап Українець, ввійде російськомовне оповідання “Простецы и хитрецы” перекладача з польської Сергія Легези. Не можу пояснити таку несподіванку нічим іншим, аніж товаришуванням Легези з Арєнєвим.

Я не читав, на жаль, оригінальні тексти добродія Легези, проте читав несхвальні відгуки на них. Тож маю сумнів у доцільності розміщення цього твору у вітрині нашої літератури. Тим паче, що Сергій Легеза невідомий українському читачеві як самостійний автор, а не перекладач. Його оповідання, написані як доважок для різних російськомовних антологій, досі не були зібрані у єдину авторську збірку, а головне: досі не були перекладені українською. Тому, на мою думку, присутність Легези у “Мові Вавилону” (в першому ж томі) щонайменше передчасна.

Принагідно хочу вкотре згадати про непринциповість Легези-перекладача. Я вже писав про його роботу на російські ринок і культурний простір: український перекладач Відьмацької саги (основної її частини) досі не переклав антологію “Пазури й ікла” на українську, але давно переклав її на російську.

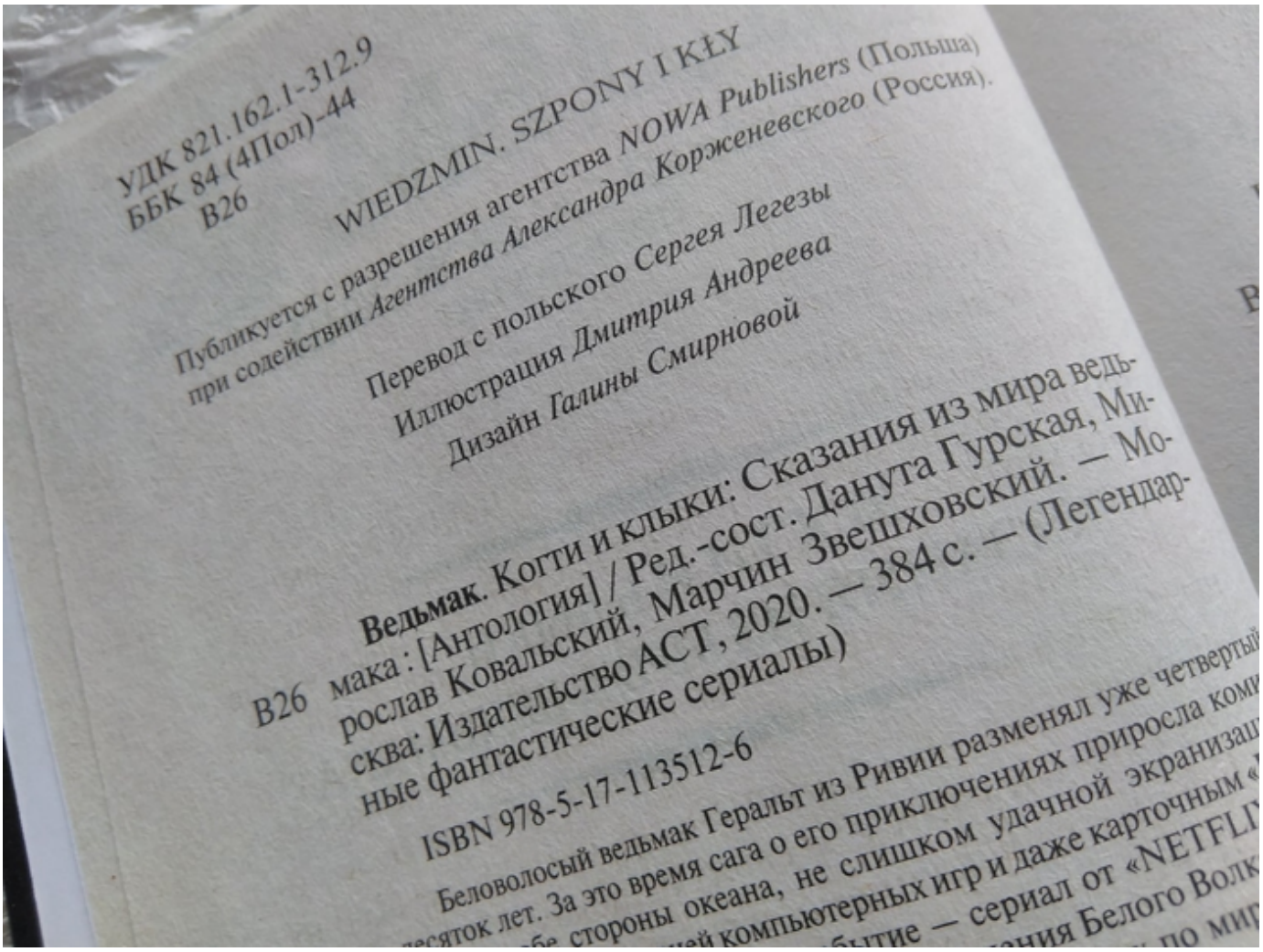

Та є у перекладача за душею і більший гріх. Не знаю, чи міг, чи хотів вплинути на те добродій Легеза, але у березні 2022 року, уже після початку навали, у Росії вийшов друком його переклад збірки повістей Пекари “Ловці душ”. На виправдання можна сказати, що робота була виконана до 24 лютого, але ж, як то кажуть, ця війна почалась 2014-го, якщо не століття тому.

Власне про тексти

Оригінально публікація на WordPress від 28.10.2022.

Польська антологія української (і не дуже) фантастики “Мова Вавилону” вже в продажу.

А я нарешті прочитав включене в антологію оповідання Сергія Легези “Простаки і хитряки”. Має непогану стилізацію тексту, хоч не без переобтяження, зокрема в діалогах. Сюжет — тривіальність, черговий переспів оповідки про обдуреного чорта. Твір *набагато* кращий, ніж я очікував. Але я все ще не розумію, чому пересічне російськомовне оповідання репрезентує українську фантастику у “Мові Вавилону”.

Принагідно згадаю, що збірка отримала назву від оповідання Світлани Тараторіної. Це конкурсне оповідання, яке подавалось на весняну “Зоряну Фортецю” 2017-го. Я також брав участь у тому конкурсі. Тоді мій “Холод” не виграв, але пройшов у фінал. А от “Мова Вавилону” здобула перше місце.

Леніністи Шевченко

Оригінально публікація на WordPress від 03.06.2022.

Несподіваний китайський погляд на українську літературу викрився у інтерв'ю, яке дав письменник Май Дзя українському інтерв'юеру.

> *Звичайно, я читав Олеся Гончара — він написав «Прапороносці» й низку інших романів, присвячених Вітчизняній війні, двічі отримував Сталінську премію (насправді лише раз. — прим. ред.) і був головою Спілки письменників України. Я також знаю Шевченка — він поет, який народився кріпаком і є засновником української літератури. Однак загалом у них політична складова переважує літературну: один був улюбленцем Сталіна, інший – послідовник Леніна, і саме тому їхні твори стали широко відомими й зайняли відповідне місце в літературі. Однак якщо прибрати це політичне забарвлення й поставити їх у контекст світової літератури, то їхній внесок виявиться не надто вагомим. Я в молодості читав деякі їхні твори, але вони мене не вразили, тож нині я їх майже забув. Адже літературний твір може залишитися тільки завдяки своїй літературній цінності. Можливо, українська література їх не*

забуде, але світова — вже зараз потроху їх забуває, так само, як люди забувають Леніна і Сталіна. Можливо, тебе як українку не потішили такі мої слова, однак я кажу це як письменник, а не як політик.

Май Дзя

Коли я готувалася до інтерв'ю з Маєм Дзя (як і тоді, коли перекладала його книжку), то мала на меті зокрема й похитнути міф, поширений в українському суспільстві, начебто сучасна китайська література надто заангажована політично, майже пропагандистська. Проте навіть не здогадувалася, що викопаю на поверхню такий самий досі актуальний міф про українську літературу в Китаї! Адже відповідь Мая Дзя про письмо Шевченка й Гончара свідчить зокрема про те, що переклади книжок української літератури (а ще на китайську перекладали Лесю Українку й Івана Франка) потрапляли до китайського читача дуже вибірково (і ця вибірка не на нашу користь), та ще й у спотвореній редакції, по-перше, через жорстку ідеологічну цензуру в Китаї, а по-друге, через опосередкованість перекладів (усі переклади здійснювали перекладачі-русисти з російської мови, відповідно, про літературну красу цих творів не йшлося, натомість на перший план «просували» політичну складову.

Надія Кірносова

Повний текст розмови за посиланням: Май Дзя: «Кожен письменник має міцно тиснути руку своїй мові».

Кумедно чути про "послідовника Леніна Шевченка", але водночас приємно, що завдяки комуністичному лобі імена українських класиків не пустий звук для китайського читацтва і письменництва.

Спомин про “безіменний” альманах

Замітка 2017-го року, опублікована на ЖЖ 24.02.2022.

Відвідав 9 вересня 2017 року дуже дивну презентацію альманаху молодих українських авторів. Дивну тим, що на ній не можна було придбати сам альманах.

Збірка позиціонувалась як якась альтернатива вже наявному укрсучліту, проте я не відчув декларовану відмінність зачитаних творів.

А от якість була присутня. Що не дивно, адже оповідання (більшість безсюжетні, подібні до есе) були дібрані всеукраїнським конкурсом. Він відбувся весни 2017-го. Шкода, що я не знав, інакше б спробував свої сили.

Особливо запам’яталася доволі зухвала, як для автора-початківиці, еротика. Заради неї я б купив, та нічого.

Примірників, як мені здалося, не вистачило навіть на присутніх авторів.

Попри такий дефіцит, того дня я не лишився без нових книжок. Купив собі доволі неординарну пару: мемуари Скоропадського (так, я знаю, що є в мережі — маю файлик) та новелізацію фільму по коміксу — «Валеріана та місто тисячі планет».

«Валера» — річ третинна, але має добрі відгуки. Паче стрічка мені, як то кажуть, зайшла. Тож чому б ні? Проте, на превеликий жаль, «Валеру» згодом доволі швидко закинув, бо було аж надто нудно читати вже відомий сюжет і вже бачені сцени.

Скоропадський же це, ІМНО, просто must-have для українця, як «Кобзар». All hail to the hetmat!

Єдина прикрість: мемуари стали на поличку в довгу чергу до прочитання. Навіть не уявляю, коли дійду до них.

Посилання на електронну версію альманаху «СУП» («Сучасна українська проза»).

Окрім Жадана: Харків — місто літературної неслави?

Довкола “Левади”

Оригінально публікація на ЖЖ від 04.02.2022.

Вишукуючи крихти інформації про щорічний альманах «Левада» (не плутати зі старим галицьким збірником), відкрив для себе зрадливий підспід харківського літературного процесу.

По-перше, чи не єдиний відгук на щорічник харківської організації НСПУ дав проект «Нова карта російської літератури», та ще у статті під назвою «Северо-Восток Юго-Запада». Очевидно, що у ролі «Південного заходу Росії» вся Україна. Поглиблює «зраду» авторство: статтю написали харківські літератори Юрій Цаплін і Ростислав Мельників (братчик «Червоної фіри»).

Другий веселий факт: у витоків «Левади» стоїть біглий письменник Станіслав Мінаков, на щастя, вже колишній член НСПУ. До 2005 року добродій був упорядником відділу російської

поезії, і подейкують, що взагалі ідея альманаху належить йому.

Для пояснення проблемності цієї особи наведу уривок з інтерв'ю, яке пан торік дав російському журналові «Гражданинъ»:

> *Починаючи від помаранчевого державного перевороту 2004-го року, я сприймаю «проект Україна» у цілому як держдепівський, антиросійський, а тому спрямований вістрям мені в серце. Тобто на забій. […] Чи треба говорити, що пекло 2014-го я сприйняв як особистий виклик та звірячий напад на весь Русский мир. Будучи людиною публічною, я висловлював свою позицію відкрито — у пресі різних країн, на політологічних конференціях та на майданах Харкова. […]*
> *У результаті мене почали викликати на допити, виключили із Національної спілки письменників України, а з ордером на арешт прийшли до моєї харківської квартири, коли я вже був у Бєлгороді. Власне, на мене не натрапили випадково.*
> *За що виключили? За те, що росіянин. Російський письменник. Регулярно публікований у Росії і з виразною громадянською позицією, котра йде врозріз з насильно встановлюваним необандерівським порядком. […]*

— Станіслав Мінаков для журналу "Гражданинъ" (переклад з російської).

Окрім «Левади», у Харкові літературна періодика була представлена журналами «Березіль» та «Союз писателей». На жаль, старенький «Березіль» керівництво харківського осередку НСПУ вижило в Київ — стався класичний майновий конфлікт. «СП» ж, який є суто російськомовним, існує десь там у російському інформаційному просторі, конкуруючи з молодим кузбасівським тезком.

До речі, як ви могли помітити, тезоіменитство — характерна риса для харківських літературних періодичних видань. Що ускладнює пошук відомостей про них.

В. Петров і Харків

Оригінально публікація на WordPress від 11.03.2023.

Дописуючи на Вікіпедії статтю про Харківський осередок СРПУ/НСПУ, дізнався, що серед колишніх голів обласної організації значиться В. Петров. Трохи згодом виявив, що справа гірша: йшлося не про талановитого письменника і агента НКВС Віктора Домонтовича, а про полковника Володимира Петрова з Казахстану, нікому невідомого писаку, посадженого в чільне крісло секретарем обкому з ідеології Миколою Сіроштаном.

До честі харківських спілчан, було учинено бунт проти призначення невідомого росіянина: перше голосування провалили. Тож Компартії довелося вдатися до прямих погроз. Нащо така впертість? За задумом Сіроштана, відставний полковник-іноземець мав придушити останні вогники уявного "українського націоналізму" в Спілці.

Затим головував Силаєв. Технічно теж росіянин, щоправда уродженець слобожанського села на Вороніжчині. Лише наприкінці 80-х був подих українського: харківський осередок підтримав Рух, Просвіту тощо. Але те швидко згасло. Далі мутна епоха животіння, російськомовна "Мінаковщина" аж до Майдану.

P.S. Останнім керівником радянської доби був Радій Полонський. Його батько точно мав вельми добре почуття гумору. Радія характеризували як палку променисту людину.

Відомості від Василя Сокола

Василь Сокіл. Життя в Харкові: Здалека до близького // Сучасність. — Мюнхен, 1981. — Ч. 2 (242) (лютий). — С. 109-112.

> *[…] Протягом усіх повоєнних років до спілки дуже мало прийнято молодих письменників, які пишуть українською мовою. Я знаю кількох здібних хлопців, які друкувалися в газетах чи журналах, але щоразу їхні спроби вступити в спілку відхилялися. Справжня причина відмови, про яку не кажуть офіційно, — "політична нечіткість їхніх творів", — що означає націоналістичні тенденції. Тож не дивно, що в харківській організації письменників українців ледве половина складу. Останніми роками створилося неймовірне становище: після смерти Юрія Шовкопляса, довголітнього керівника організації, жадному з українських письменників обком партії не побажав довірити головування. Проти волі більшости членів організації тоді на голову правління був затверджений маловідомий російський літератор В. Петров. І тепер керує організацією російський письменник, Б. Силаев.*
>
> *[…] Список членів майбутнього правління заздалегідь складається і затверджується обкомом. Наперед визначаючи результати виборів нового голови, обком, тобто Сєроштан, наказав проголосувати за єдиного кандидата, російського літератора Петрова. Для багатьох членів організації ця фігура була неприйнятна з кількох причин: поперше, як літератор Петров був зовсім неавторитетний, писання його трималися рівня районної газети; подруге, полковник у відставці, — він міг би командувати хібащо батальйоном солдатів, а не керувати творчою організацією; і потрете, найістотніше, — ніколи за всі роки її існуванняхарківську організацію не очолював російський письменник. Однак, для Сєроштана саме цей полковник і неукраїнець був найвигіднішою силою, щоб письменників тримати в військовій дисципліні і затулити рота всім "націоналістам".*
>
> *Опозиція готувала за умов таємного голосування розгром запропонованого списку членів правління та кандидатури голови-полковника. А це вже була "антирадянська змова". Організатором змови назвали одного поета, добре відомого не тільки на Україні. Коли в обкомі дізналися, що їхній кандидат не збере належної кількости голосів, Ніколай Сєроштан викликав до себе отого злісного змовника. Той прийшов, певний, що зможе довести своє конституційне право голосувати за тих кандидатів, яких уважає гідними обрання до проводу спілки. Так він і почав говорити в кабінеті секретаря по пропаганді. Його різко обірвав начальник літератури й мистецтва. Кривлячи вузенькі губи, сказав: "Бачиш он шафу? Я в ній зібрав усі книжки, що ти написав. Затям, якщо до дня перевиборів ти не зліквідуєш свою антипартійну змову і Петров не буде обраний до правління, у тебе більше не буде жадної нової книжки. Крім того, на цей стіл ти покладеш іще одну книжку, свій партійний квиток".*
>
> *За ті дні, що лишилися до перевиборів, нещасний бунтівник оббігав усіх "змовників", — благав, умовляв, страхав. "Змовники" співчували нещастю друга і врятували його. Полковник (не на білому коні, а пішки) пройшов до правління, а там і до крісла голови, — ціною одного-єдиного голосу. […]*

Письменники для письменників

Оригінально публікація на ЖЖ від 17.01.2022.

Оскільки Якабу відбраковує добру половину моїх рецензій, вирішив дублювати їх у блогу.

Передовсім зазначу, що я є зацікавленим лицем, адже у цій антології є й мій твір. Знайти його можна на сторінці 445.

Думаю, збірка призначена й може бути цікавою головно молодим письменникам та літературознавцям. Адже являє собою добірку прикладів перших кроків нового покоління авторів. Всі твори доволі різної направленості та якості.

Моя мініатюра «Іван Теліга» є постмодерністським переосмисленням казки «Івасик Телесик». Я намагався вибудувати навколо цього персонажа атмосферну сценку густої містики. Сподіваюся, читачі оцінять мої зусилля.

Хотів би звернути увагу не лише на свій твір, але й на два оповідання моєї літосвітньої сокурсниці Олени Бондарчук. До антології увійшли її «Старе радіво» та «Цікава жіночка», котрі можна знайти на сторінках 405 та 411 відповідно.

Особливої уваги варті інтерв'ю з Сергієм Іванюком, які розмістилися в кінці книжки. Як-не-як, книжка є даниною пам'яті цьому видатному викладачеві. Радий, що встиг з ним познайомитися в тепер уже далекому 2017 році. Він перший, хто похвалив мої тексти. Для мене це багато значить.

«Пазорі й ікла» або Гріх Легези

Оригінально публікація на ЖЖ від 20.05.2021.

Рік тому я обурювався: український перекладач Сергій Легеза, взявшись спершу за російський переклад «для Росії», саботує власний майбутній український.

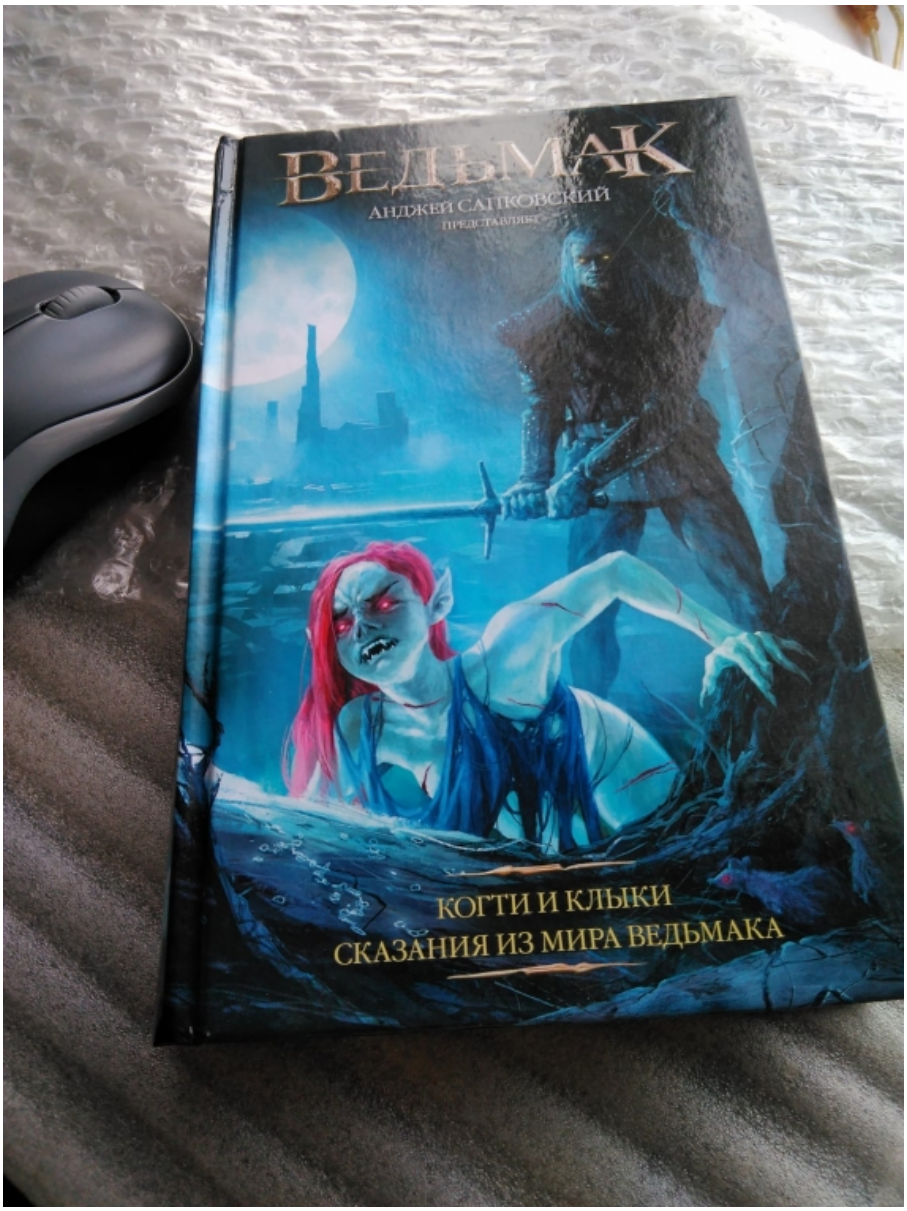

Ну, ось, це не посилка з РФ — книжка придбана в українському інтернет-магазині. Знову склалася ситуація, коли український читач має або чекати у моря погоди (зазвичай кілька років), або купувати російську книжку.

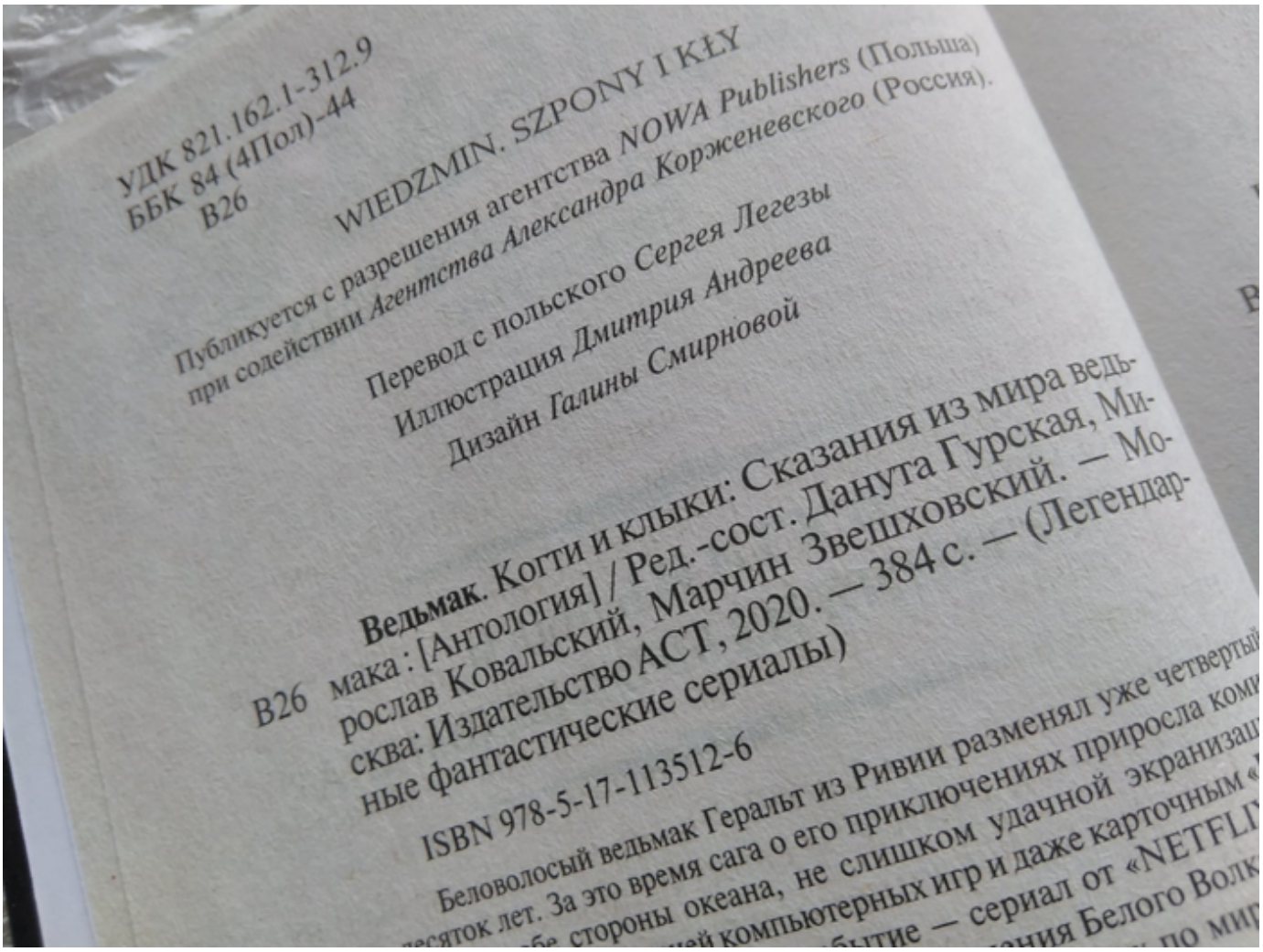

Чи правильно сподіватись на принциповість українського фандому? Досвід Вікіпедії мені підказує, що попит на україномовний контент за відсутності російського аналога незрівнянно більший.

Якось це дивно: коли в артиста гастролі в РФ, то «Куйок за буйок!» Перекладачеві ж розвивати ворожий культурний простір, простір, який тіснить наш, — можна. Чи принаймні всім до того байдуже.

Ні, я не противник російських перекладів українського пера. Я противник черговості, якої тримається пан Легеза.

«Яцек Дукай — очень требовательный автор» — інтерв'ю Сергія Легези для російського видавництва АСТ.

Я і література

Провалля 2019-го

Оригінально публікація на ЖЖ від 04.01.2020.

2019 рік як письменник я проґавив суцільно. Навіть не подавався на останню в обох сенсах «Браму».

Мої дотичні до літературної діяльності спроби знайти перекладача з якутської для «Тигина Дархана» також не мали успіху. Прикро, адже я таки зміг вийти на спадкоємицю прав якутського класика.

«Тигин Дархан» — це знаковий для якутської культури історичний роман, присвячений найзначнішому тойонові (князеві) Якутії. Луччий князь Дархан об'єднав якутські землі та зустрів російських колонізаторів. Він був одночасно першим і останнім правителем незалежної Якутії. Як прихильник, прометеїзму вважаю видання цієї книжки українською мовою необхідністю. Українці мусять не забувати про поневолені народи та підтримувати їх.

Під кінець року я мав нахабство напроситися до одного видавництва, та підвів сам себе: не зробив пробного завдання. Незалежно від того, причиною стала насправді моя лінь чи слабке здоров'я, плин часу все сильніше шепоче, що треба поспішати, що треба братися й робити — через «не можу», відкидати всі численні «але»! Бо немає впевненості, що буде завтра. Економічне й політичне тло епохи тільки посилює цю невпевненість.

Прикро. На початку 2020 року я досі можу похвалитися лише двома публікаціями, які майже ніхто не читав. Це мініатюра «Іван Теліга» та оповідання «Холод».

Оповідання «Холод», що стало фіналістом конкурсу «Зайві люди» ще в далекому 2017 році, напевно лишається моїм найкращим твором, оскільки «Роги» та «Сестра», написані на «Браму», не ввійшли у добірку оповідань до публікації.

Буквально зараз у продаж у Росії поступила збірка «Пазорі й ікла», перекладена на російську українським перекладачем Сергієм Легезою. Цією роботою на російський ринок Легеза не тільки підважив продажі й важливість власного майбутнього перекладу цієї збірки на українську, але й «саботував» мою повільну роботу над оповіданням зі згаданої антології. Вже як два роки я неквапливо перекладав «Край чудес». Поспіхом завершив цей переклад за пару днів до Нового Року й надіслав його у журнали «Світ фентезі» та «Всесвіт». Тепер очікую на вердикт. Впевнений, що в разі публікації отримаю чимало негативної критики, оскільки ставив собі за мету нагадати цим текстом маловживану екзотичну українську лексику. Українські читачі віддають перевагу нормалізованим текстам.

Такі от підсумки чергового порожнього 2019-го року. Схоже, письменником я так і не став.

Питання талан(т)у?

Оригінально публікація від 11.05.2021.

У вже далекому 2017 році брав участь у найпершій «Брамі» (це конкурс фентезі-оповідань і

супутній фестиваль). Тоді моє оповідання «Роги», котре вважаю поки своїм найкращим, набрало 27 балів проти найбільших серед всіх учасників 55-ти балів — міцний середняк.

Найкращі оповідання «Брама» відібрала до збірки, а решту обіцялася опублікувати у себе на сайті. Однак повільний процес поштучної публікації обірвався, коли в 2019 році припинили існування і конкурс, і його сайт. Тож, оскільки моє оповідання лишилось неопублікованим, вирішив вдруге випробувати його в конкурсі «Зоряна Фортеця» (весна 2021-го).

Що ж сталось? Я не вийшов у фінал. 6 балів проти найбільших у групі 110-ти.

Системи оцінки, звісно, в цих конкурсах принципово різні, але відносне положення має хоч про щось свідчити. Але про що? Про фортуну чи здібність?

Альманахи

Молода Слобожанщина

Оригінально публікація від 21.01.2022.

Торік (2021 року) відвідав осінній літературний семінар «Молода Слобожанщина». Був білою вороною поміж жінок і юнок, які написали про бабусині спогади та сімейні конфлікти.

Моє темне фентезі не надто вписувалось у цю пастораль, тож вирішив зачитувати останнім. І очікуючи своєї черги, примудрився забути, яке ж саме оповідання надіслав журі. Добре, що попрохав у організаторів їхню роздруківку, бо приготувався читати з телефона зовсім інше.

До речі, журі з місцевого осередку НСПУ, цілком відповідаючи заходу, складалось із самих лише жінок. Хах, зачитувати сивій пані постільну сцену було трохи ніяково.

У підсумку похвалили проробку характерів персонажів, але не відчули в тексті автора. Не уточнював, чи мова про стиль, чи про прояв моєї особистості.

За підсумком двох семінарів (весняного і осіннього) Харківська обласна організація НСПУ щорічно видає альманах «Левада». Сподіваюся, мені знайдеться там місце.

Update: Згодом дізнався, що уривок із оповідання «Роги» таки ввійде до цього щорічника, щоправда з деякими купюрами.

Від “Левади” до “Маяка”

Оригінально публікація від 02.12.2022.

Зі зрозумілих причин черговий номер харківського спілчанського альманаху “Левада”, у котрому мав розміститись уривок із мого оповідання “Роги”, не вийшов. Якщо мені не зраджує пам’ять, минулий раз щорічник пропустив рік аж 2014-го через початок цієї довгої війни. Певний час укладачі розглядали можливість електронної публікації, але схоже, що не склалось і з цим.

Натомість я запропонував свої тексти молодому альманаху “Олександрійський маяк”, який укладає доволі титулована студентка-літераторка Аліна Шевченко. Сподіваюсь, цей часопис спіткає краща доля.

Олександрійський маяк

Оригінально публікація від 14.02.2023.

Минулої осені запропонував свій письменницький доробок літературно-мистецькому альманахові “Олександрійський маяк”. Аж до моменту узгодження макета номера був упевнений, що укладачка обере одну з моїх рецензій, та помилився: до номера №1(3) 2023 ввійшло моє перше оповідання — “Холод”. Шукайте на сторінці 78.

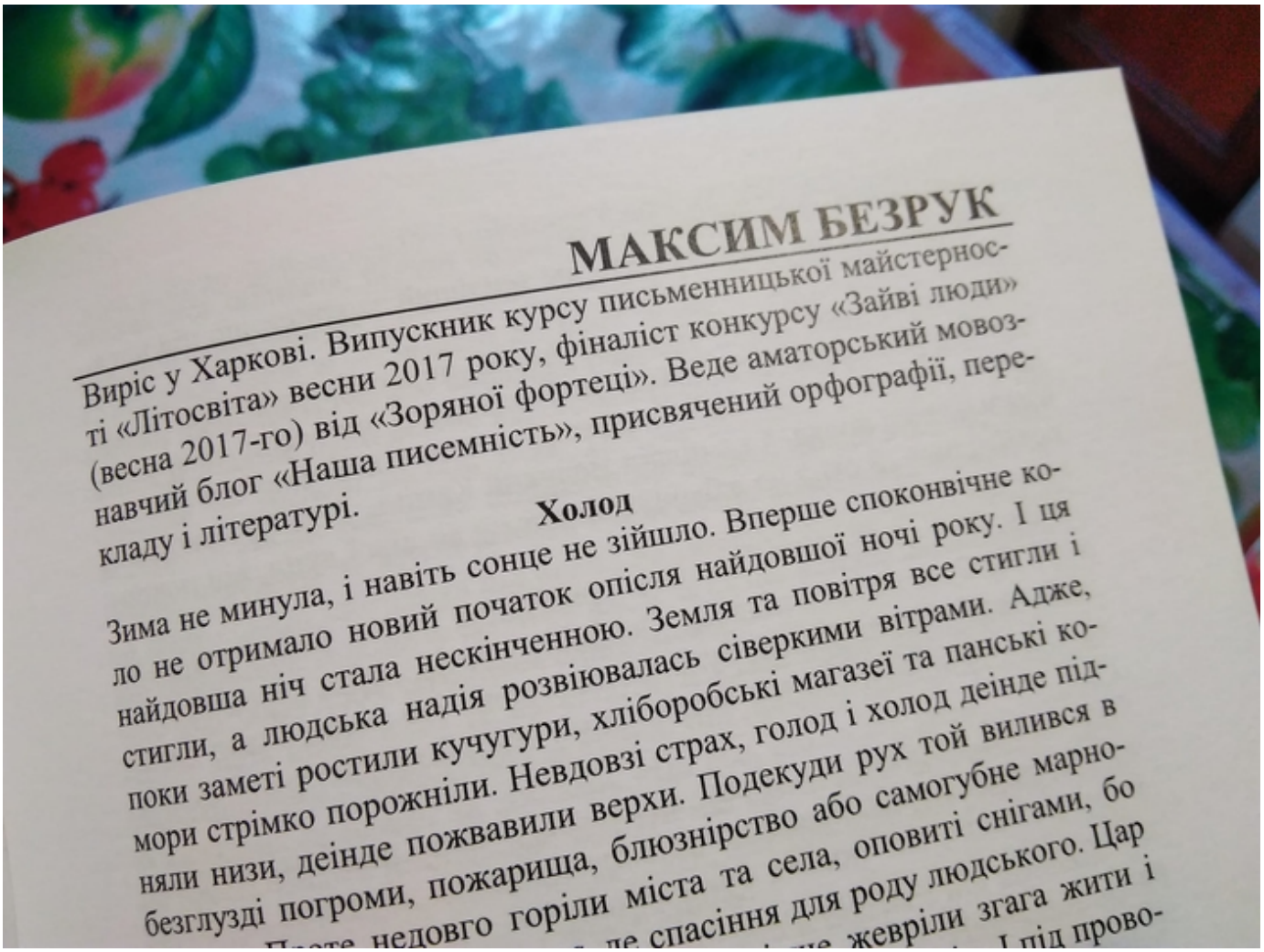

Замовити номер “Олександрійського маяка” можна, написавши на пошту редакції: cimbaldara41@gmail.com

Мої публікації на папері

- Холод // Вулиця Літературна. Будинок № 6 : альманах. — К. : Електрокнига, 2017 — С. 120—131.
- Іван Теліга // Діточок багато: збірка оповідань курсу літературної творчості Сергія Іванюка. — Київ : Смолоскип, 2019 — С. 443—445.
- Горизонти. Літературний альманах. — Хмельницький, Видавець ФО-П Стасюк Л.С., 2021. — С. 95-97.
- Холод // Олександрійський маяк. Поезія та проза. — Олександрія. : Харків. : Мачулін, — 2023 — С. 78-82.

Оповідання «Холод» є в мережі. Вірші, що ввійшли в збірку «Горизонти», — також. На папері й те, й інше навряд можливо знайти — малі видавництва, малий наклад. А от книжка «Діточок багато», куди ввійшла моя мініатюра «Іван Теліга» разом із добрим словом на пам'ять Іванюка, досі в продажу.

На публікацію у «Всесвіті» більше не сподіваюся. Котрий рік у них десь «пилиться» мій переклад «Краю чудес».

Електронний самвидав

Оригінально публікація від 12.01.2022.

Наважився опублікувати свої оповідання на платформі самвидаву, а саме на молодому «Аркуші» (аналог скандального Букнету/Літнету).

Тепер з нетерпінням чекаю на відгуки. Адже від них залежить, чи матиме серія продовження.

Серія оповідань під назвою «Благовіст нового буття» за посиланням.

«Благовіст нового буття» – це спроба роману в оповіданнях. У зворотній хронології я змальовую шлях до загибелі фентезійного світу, роздертого війною та загальної несправедливістю.

Всі оповідання циклу були написані до конкурсів, тому значною мірою є самостійними.

Анотація до оповідання «Холод»

Найдовшу ніч, що опісля дня зимового сонцестояння, не змінив ранок. І без сонця нічому було зігріти природу. Весна не настала – і світ опинився на порозі загибелі. Невдовзі група, одна із решток людства, стрімко зникаючого від голоду й морозу, рушила у гномські штольні з надією знайти спасіння у гарячих надрах землі.

Анотація до оповідання «Роги»

Одної ночі молодому імператору ельфів наснився дивний сон: на тлі висхідного сонця постала темна рогата фігура. Зрозумівши сновидіння як пересторогу, він на випередження вирушив у військовий похід на схід, аби захистити істинну віру та повернути колись втрачені дідівські завоювання. Але чим далі він заглиблювався у ворожі землі, тим більше в ньому сумнівалися його васали. Зрештою його самого запідозрили в віровідступництві, проти якого він начебто боровся. Видіння виявилося не застереженням, а принадою в пастці.

Анотація до оповідання «Сестра»

Це історія про братів і сестер – пари грішних гномів і пари забутих богів. Холодна зимова ніч Півночі стала для двох із них тяжким, навіть згубним випробуванням. Інші ж двоє, попри передчуття й провидіння, були змушені залишитись осторонь страждань рідної крові і плоті, обтяжені добровільним обов'язком. Зрештою, страждання живого одвічне – це нескінченний цикл.

Про оповідання "Відьмар"

Оригінально публікація від 03.06.2022.

Передчасно виклав на "Аркуші" наступну частину циклу "Благовіст нового буття", яку назвав "Відьмар". Писав це оповідання для конкурсу фентезі-прози при фестивалі "Аль-Мор", однак нині, думаю, конкурсна анонімність малоактуальна. А так принаймні не загубиться.

Хотів переписати-покращити текст опісля оголошення результатів, але в поточних умовах мені важко зосередитись на чомусь достатньо "об'ємному". Тож прошу вважати чернеткою.

І зазначу: Відьмак не винахід і не власність одного лише Сапковського. На доказ цього і на свій захист я узяв за епіграф до оповідання цитату з "Нечистої, невідомої і хресної сили" С. В. Максимова (1903 р.):

> *…Ведьмак — доброе существо, не только ничего злого не творящее, но даже старающееся быть полезным: он ведьмам мешает делать зло, запрещает ходить мертвецам, разгоняет тучи и пр. Он и по смерти не теряет своей силы. Рассказывают, что не раз видали его, как он дерётся с мертвецами на могилах и всегда побеждает.*

Матеріальна підтримка

Оригінально публікація від 27.07.2022.

Набрався нахабства і завів сторінку для **донатів**.

Нагадую, що я не тільки веду аматорський мовознавчий блог "Наша писемність", але й пишу фентезійні оповідання, які публікую на самвидав-платформі "Аркуш".

Сподіваюсь, моя діяльність комусь цікава і варта невеличної підтримки.

Рецензія Остапа Українця на оповідання “Холод”

Оригінально публікація на ЖЖ від 11.10.2020.

У рамках проекту «Level UP. Розвиток молодих митців», влаштованого ГО «Д.О.М.48.24», моє стареньке оповідання «Холод» отримало рецензію письменника і перекладача Остапа Українця.

Сторонній і фаховий погляд на твір завжди користен авторові. Тож радий і вдячний, що проект дав можливість отримати цей відгук.

Критика видається в головному справедливою. Ще під час літературного конкурсу «Зайві люди» (XVIII-та «Зоряна фортеця») читачі відзначали негерметичність й уривчастість твору. Що не завадило йому тоді потрапити в фінал. Сподіваюся, ця замальовка заграє новими барвами, якщо буде вбудована у масштабнішу сюжетну канву. Давно виношую ідею роману.

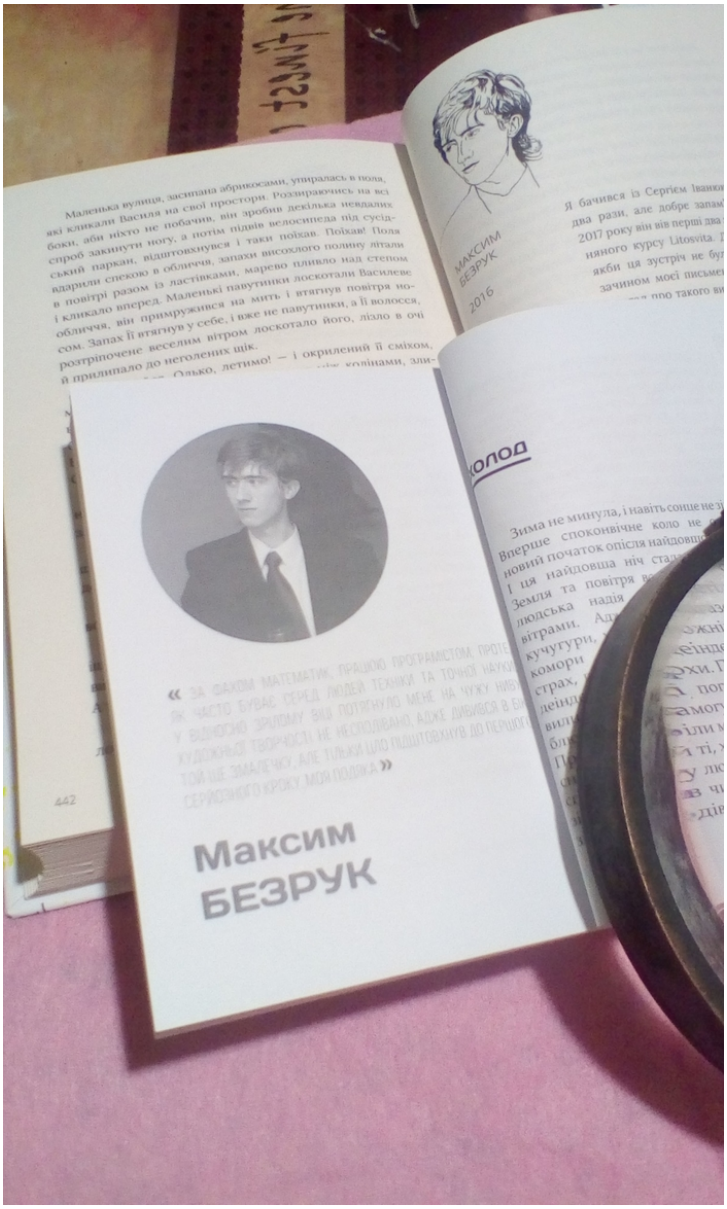

Дуже приємна і далеко не найбанальніша концепція, навколо якої вибудовується текст. Це

водночас сильна і слабка сторона. З одного боку, читач не відчуває ельфійсько-ґномської чи етнічно-фольклорної оскоми (хоч у тексті є гноми), з іншого — цей задум трохи працює проти жанрової природи тексту.

Суть катастроф у тому, що вони працюють з добре знайомими нам локусами, які частково витягують не завжди цікавих (жанровий наклад) персонажів. У конкретному оповіданні ця хитрість не працює, бо часопростір оповідання нам цілковито чужий. Тому доводиться однаково з tabula rasa вникати і в «населення» оповідання, і в його середовище. На шести сторінках розкрити обидва пласти однаково добре дуже складно.

Стежити за персонажами, хоч їх лише троє, насправді складно. Ми нічого не знаємо про всіх трьох (окрім їхніх занять), а що жоден не має ніяких особливих прикмет, за якими їх можна відрізнити, бракує й чіткої мотивації для всіх трьох. І для читача — емоційно прилучатись до тексту.

Фінал за своєю природою нагадує радше епіфанію, ніж розв’язку, але чия це епіфанія і в чому вона полягає — сказати годі. Ми недостатньо знаємо про Антіна, щоб емпатично пережити його реакцію, недостатньо знаємо про Медовіда, аби зробити хоч якісь висновки про його арку і взагалі нічого не знаємо про Яна, тому його тут могло й не бути.

У тексті гостро бракує виписаної взаємодії героїв із навколишнім світом, а ті епізоди, у яких помітні спроби (ситуація з харчами в таборі) фактично нікуди не ведуть, тож і сприймаються як певна зайвина, а не ключова інформація. Шість сторінок — це вкрай мало для подібної концепції, особливо без відомого читачеві контексту. І навіть у цих шести сторінках частина тексту настільки не прив’язана до решти, що здається зайвою. Осторонь дрібних і не страшних редакторських хиб, це оповідання можна назвати чудовим зразком добротної ідеї, яка не змогла втілитись у необхідну для себе форму.

Остап Українець *— український письменник і перекладач, автор романів «Малхут», «Транс» та «Канцелярія хрестових походів».*